

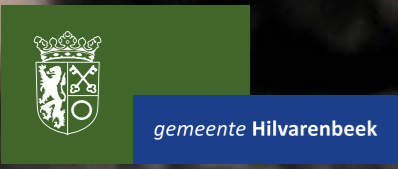

uitgave Vereniging Gemeenten voor Duurzame Ontwikkeling, Tuinbranche Nederland, Stichting RIONED, Ons Water - Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat, STOWA, © atelier GROENBLAUW

Werken aan een gezonde bodem

Een gezonde bodem is
belangrijk voor een
watervriendelijke tuin.
Bodemleven is onmisbaar.

Kijk voor inspiratie op:
www.hilvarenbeek.nl/klimaatmakers
www.huisjeboompjebeter.nl
www.riool.info
www.delevendetuin.nl

Provincie Noord-Brabant

HILVARENBEEK.NL/KLIMAATMAKERS

Bodem verbeteren

Een goed waterdoorlatende en watervasthoudende bodem is een bodem met voldoende voedingsstoffen, luchtgangen en bodemleven. Er is een relatie tussen de aanwezigheid van planten en een gezonde bodem. Verteerde plantenresten (humus) dragen bij aan een goede grond. De bodemkwaliteit draagt weer bij aan de kwaliteit van de beplanting. Een slechte bodem leidt tot het doodgaan of slecht groeien van beplanting en ziektes en aantastingen. Dus hoe meer groen in de tuin hoe beter!

Er zijn verschillende producten kant en klaar te koop: samengestelde bodemverbeteraars, producten die het bodemleven activeren en compost.

Dat laatste kun je ook zelf maken!

Wilt u meer weten? Vraag het een medewerker in uw tuincentrum.

Zo doe je dat!

Stenen eruit en dan?

Wanneer je stenen weghaalt zie je een dor zandpakket. Groen zal hier niet op groeien. Graaf het zand weg.

Bij kleigrond kun je een deel van het vrijkomende zand mengen door de klei. (De grond onder het oude zandbed spit je los.) Je vult de tuin aan met tuinaarde. Neem ook een schep uit een plantvak. Zo breng je er wat bodemleven in.

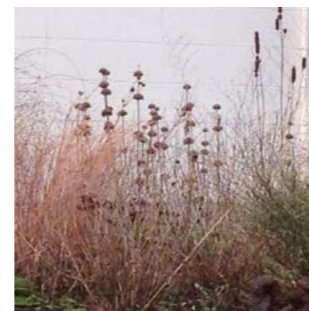
Bedek de grond

Als je de bodem laat begroeien krijgt onkruid weinig kans. Verwijder onkruid tussen de planten zoveel mogelijk met de hand, bij schoffelen verstoort je de beschermende bovenste laag van de grond hierdoor droogt de grond eerder uit. Bedek de grond liever met een laagje compost, houtsnippers of cacaodoppen.

Laat blad en plantresten liggen

Laat in de winter zoveel mogelijk de afgestorven planten staan, knip dit in het vroege voorjaar af en maak het knipsel fijn en laat dit op de grond liggen. Op deze manier is het voeding. Ook is het bescherming voor jonge planten en vogels kunnen er dikwijls van eten. In het voorjaar kan het gebruikt worden voor het bouwen van nestjes.

Wat is de waarde van humus/ compost?

Humus bezit twee zeer belangrijke eigenschappen. Het is in staat om vele malen zijn gewicht aan water vast te houden en het brengt voedingsstoffen in de grond. Plantenwortels zoeken de voedingsstoffen en maken zo luchtkanalen in de grond. Door deze twee eigenschappen verbetert het vermogen om water vast te houden en wordt tegelijkertijd het afwaterend vermogen van kleigrond vergroot.

Plantenresten worden door organismen als regenwormen in de grond gebracht, waar andere organismen zoals schimmels en bacteriën de plantendelen omzetten in humus.

De hoeveelheid humus neemt in de loop der tijd af, doordat planten het opnemen en gebruiken voor hun groei. De vruchtbaarheid van de grond kan weer verhoogd worden door het aanbrengen van nieuw organisch materiaal. Dit mag een laag van 10 cm zijn die al dan niet door de bovenlaag wordt gespit of geharkt. Compost bevat naast meer ruw materiaal veel humus.

Maak een composthoop

Je eigen compost maken van je afval is leuker dan kant-en-klare compost kopen. Met een composthoop verminder je de afvalberg en produceer je zelf voeding voor je planten. Deze compost kan je tussen je planten leggen. Op deze manier verbeter je het bodemleven en bescherm je de grond tegen uitdroging.

In de tuincentra zijn composttonnen te koop. Dit is een goed alternatief als je niet genoeg ruimte in je tuin hebt voor een composthoop.

Wat mag er wel op

Snoeiafval in kleine hoeveelheden, grasmaaisel, herfstbladeren, eierschalen, koffiefilters en theezakjes (zonder nietjes), rauwe groenten en fruit, houtsnippers.

Wat mag er niet op

Gekookte etensresten, vetten, schillen van niet-biologische aardappelen en citrusvruchten, kattenbakvulling, coniferentakken, zieke / bloeiende planten, onkruid, vlees, vis of botjes.

Voor deze klus heb je nodig:

materialen

- bodemverbeteraar
- compost
- evt. kalk

gereedschappen

- handschoenen
- snoeischaar
- spade

Moeilijkheidsgraad

Tip

- Gebruik de vrijgekomen tegels voor een stapelmuurtje. Maak je stapelmuurtje met tegels en stenen van verschillende vormen zodat allerlei soorten gaten ontstaan. Hierdoor lok je meer dieren naar je tuin wat ook weer ten goede komt aan de kwaliteit van je bodem.
- Met een doe-het-zelf bodemanalyse (te koop bij de tuincentra) bepaal je de zuurtegraad. Is je grond te zuur? Voeg dan kalk toe. Is je grond te basisch? Voeg dan juist tuinturf toe.

